

Titel: Kapitel 1.

Citation: "Kapitel 1.", i 1909: *Lov*, s. *) Udfærd, gj. Justitsministeriet Se Rigsdagst. 1908—09: Landst. T. 32, 69, 152, 157, 842; Folket. T. 1930. 3959, 4876, 5710; Till. A. 2139; Till. B. 645, 1833; Till. C. 17, 1005, 1537, 2071. (Se endvidere Rigsdagst. 1906—07: Landst. T. 379, 467; Till. A. 3641, se om tidl. Forelægg. 41 13 ff.; Rigsdagst. 1907 — 08: Landst. T. 79, 1485, 1593, 2309; Folket. T. 7139, 7556, 7790. 8484; Till. A. 2145; Till. B. 2405, 3807; Till. C. 1073, 1817, 2727). . Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r30-shoot-chptrd1e97.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: 1909: *Lov*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Kapitel 1.

Retterne.

§ 1.

De almindelige Domstole ere Højesteret, Landsretterne og Underretterne, samt Sø- og Handelsretten i København.

Rigsretten, Sessionerne, de gejstlige og militære Retter omfattes ikke af denne Lov. Det samme gælder om de i Lov Nr. 35 af 15. Februar 1895 omhandlede Konsularretter, de i Lov Nr. 57 af 3. April 1900 omhandlede Arbejds-Voldgiftsretter, den ved Lov Nr. 225 af 14. April 1905 § 35 under Navn af Akkordretten oprettede Domstol, samt de i Lov Nr. 77 af 19. April 1907 §§ 1 1 og 12 omhandlede Voldgiftsretter, for så vidt der ved de nævnte Love er fastsat særlige Regler for disse Retter. Regeringen bemyndiges dog til ved kongelig Anordning at fastsætte sådanne

Lempelser i disse Særregler, som denne Lov nødvendiggør.

§ 2.

Højesteret er øverste Domstol for hele Riget. Den har sit Sæde i København og består af en Formand og 12 andre Højesteretsdommere. I Formandens Sted træder i fornødent Fald den efter Embedsalder ældste af Rettens tilstedeværende Dommere.

Nr. 53. Lov af 26. Marts om Rettens Pleje.

I hver Sags Afgørelse ved Højesteret deltage, for så vidt ikke andet særlig er bestemt, mindst 9 Dommere. Haves i nogen Sag ikke det fornødne Antal af Højesteretsdommere til Rådighed, kalder Formanden en eller flere Landsdommere til at deltage i Sagens Behandling.

§ 3.

Skriverforretningerne ved Højesteret samt Oppebørsel af og Regnskabsaflæggelse for Retsafgifter forestås af en Justitssekretær. Ved Skriverkontoret ansættes 3 Fuldmægtige og det øvrige fornødne Kontorpersonale. Højesterets Formand træffer Bestemmelse om Forretningernes Fordeling.

§ 4.

Der skal være 2 Landsretter: Østre Landsret og Vestre Landsret, hver med samme Landområde, som henholdsvis Landsoverretten i København og Landsoverretten i Viborg hidtil har haft.

Østre Landsret, der har sit Sæde i København, består af en Formand og 17 andre Landsdommere; Vestre Landsret, der har sit Sæde i Viborg, består af en Formand og 12 andre Landsdommere.

I Formandens Forfald træder i fornødent Fald det efter Embedsalder ældste tilstedeværende Medlem af

Retten i hans Sted.

§ 5.

Landsretternes Domsmyndighed omfatter dels Behandling og Påkendelse i første Instans af Retssager i det Omfang, som bestemmes ved Reglerne i denne Lov, dels Prøvelse i anden Instans af Underretternes Behandlinger og Afgørelser overens- stemmende med de nævnte Regler. Endvidere kan Kære rejses for Landsretten over Underrettens Afgørelser vedrørende de i § 14 a—d ommeldte Forhold.

§ 6.

Hvor ikke andet er særlig bestemt i denne Lov, deltage i de enkelte Lands- retssagers Behandling mindst 3 af Rettens Dommere. Sagernes Fordeling mellem

Dommerne bestemmes af Formanden efter Forhandling med Rettens Medlemmer.

§ 7.

I de Straffesager, ved hvis Pådømmelse Nævninger medvirke, samt i andre Sager, når de i Medfør af § 11 behandles ved et Ting (jvf. § 24) udenfor Rettens Sæde, kan Landsrettens Formand overdrage til en anden af Rettens Dommere at beklæde Formandspladsen. Ved hver Landsret kan, om fornødent, sådant Hverv overdrages til 3 af Rettens Dommere. Overdragelsen sker for et år ad Gangen og kan fornyes.

§ 8.

I andre Sager end de i § 7 nævnte beklædes Formandspladsen af Rettens Formand eller, når han ikke deltager i Behandlingen, af den efter Embedsalder ældste af de Dommere, af hvem Retten dannes.

§ 9.

Sø- og Handelsretten i København, der har at behandle Sø- og Handelssager, som i Henhold til denne Lovs Bestemmelser anlægges i København, samt de Straffe- sager, der efter de hidtil gældende Regler have hørt under Sø- og Handelsretten,

består af en af Kongen beskikket Formand, en ligeledes af Kongen beskikket Næst- formand samt så mange handelskyndige og søkyndige Medlemmer, som fastsættes ved kongelig Anordning.

De sø- og handelskyndige Medlemmer vælges på den i Lov af 19. Februar 1861 § 3 angivne Måde og skulle have de i samme Lovs § 4 nævnte Egenskaber, ligesom Bestemmelserne i Lovens §§ 6 og 7 skulle gælde om dem.

Til at sætte Retten udkræves under Domsforhandling i borgerlige Sager, der i Medfør af §§ 215 — 16 vilde høre under Landsretterne, Tilstedeværelsen af For- manden og 4 sø- eller handelskyndige Dommere, under Domsforhandling i Sager, der ifølge de nævnte Paragraffer vilde høre under Underretterne, af Næstformanden og

2 sø- eller handelskyndige Dommere. Under Forberedelse af Domsforhandling i borger- lige Sager beklædes Retten af Formanden, henholdsvis Næstformanden alene, dog at denne altid er berettiget til at tilkalde indtil 4, henholdsvis 2 sø- eller handelskyn- dige Dommere og, dersom Retshandlingen angår en Sag, der skal pådømmes ved Sø- og Handelsretten, og den består i Vidneførsel, Afhjemling af Syn eller Skøn, Afhøring af Part, Modtagelse af Partsed eller Kendelse om et omtvistet Punkt, i Reglen bør tilkalde samtlige de sø- eller handelskyndige Dommere, der skulle deltage i På- dømmelsen, for så vidt sådan Tilkaldelse ikke i det enkelte Tilfælde frembyder Vanskeligheder.

Under Domsforhandling i Straffesager, samt når Søforklaringer eller Søforhør skulle optages, dannes Retten af Næstformanden og 2 søkyndige Dommere. I først- nævnte Sager kan det dog, enten straks ved Sagens Begyndelse eller senere, af Forman- den, efter Samråd med Næstformanden, bestemmes, at der skal tilkaldes 4 søkyn- dige Dommere, når Sagens Omstændigheder tale derfor, såsom at der formenes at blive Spørgsmål om at frakende Skipper Ret til at føre Skib eller Styrmand, Maskin- mester eller Lods Ret til at gøre Tjeneste i sådan Egenskab, eller at i Tilfælde af Skibes Sammenstød, eller lignende, Sagen kan afføde betydelige Erstatningskrav. Udenfor Domsforhandling beklædes Retten i Straffesager af Næstformanden alene. Endvidere er Næstformanden berettiget til på egen Hånd at slutte offentlige Politi- sager på den i §§ 913 og 914 nævnte Måde.

Ved Sø- og Handelssager forstås i denne Lov de borgerlige Sager, i hvilke Fagkundskab til Søforhold eller til Handelsforhold skønnes at være af Betydning; og ved Afgørelsen heraf vil der være at tage særligt Hensyn til, om begge Parter ønske Sagen behandlet som Sø- og Handelssag.

I København blive Handlendes, Fabrikanters og Skibsrederes Konkursboer derhos at behandle af Sø- og Handelsretten under Ledelse af Næstformanden. I hvert enkelt Bos Behandling deltage Næstformanden og 2 af de sø- eller handels- kyndige Medlemmer.

Retten bestemmer selv den Omgang, hvorefter de sø- og handelskyndige Medlemmer skulle deltage i Rettens Møder og Boernes Behandling.

Formanden og Næstformanden træde i hinandens Sted i alle Tilfælde, hvor det på Grund af Forfald for nogen af dem eller af Hensyn til Sagens Fremme skøn- nes fornødent.

§ 10.

Oppebørsel af og Regnskabsaflæggelse for Retsafgifter forestås ved hver Landsret af en Justitssekretær, der tillige er Retsskriver. Desuden ansættes der ved Landsretterne, foruden det i øvrigt fornødne Kontorpersonale, ved Østre Landsret 6, ved Vestre Landsret 3 Fuldmægtige. Landsrettens Formand træffer Bestemmelse om Forretningernes Fordeling.

Nr. 53. Lov af 26. Marts om Rettens Pleje.

Ved Sø- og Handelsretten indrettes et af Formanden ledet Skriverkontor, hvor- ved ansættes en Justitssekretær samt to Fuldmægtige foruden det øvrige fornødne Kontorpersonale.

§ 11.

Domsbehandling af Sager, i hvilke Nævninger skulle medvirke, foregår dels på det Sted, hvor Landsretten har sit Sæde, dels på andre ved kongelig Anordning dertil fastsatte Steder i Landsretskredsen. I Anordningen bestemmes, hvilke Dele af Landsretskredsen der skal henlægges til hvert af disse Tingsteder.

Når der i andre Landsretssager i første Instans er truffet Bestemmelse om, at umiddelbar Bevisførelse undtagelsesvis skal finde Sted (§§ 351, 360 og 900), kan Landsretten, når det for sådan Bevisførelses Skyld findes formålstjenligt, bestemme, at Domsforhandlingen helt eller delvis skal foregå udenfor Rettens Sæde. Sager, i hvilke sådan Bestemmelse er truffen, kunne henvises til Behandling og Påkendelse på de Ting, der i Henhold til Reglen i denne Paragrafs 1ste Stykke afholdes udenfor Landsrettens Sæde.

§ 12.

Landsretskredsene inddeles i Underretskredse. Disses Tal og Område forblive som hidtil. Forandring i Området kan ske ved kongelig Anordning.

§ 13.

Underrettens Virkekreds omfatter Behandling og Påkendelse af Retssager og Foretagelse af Retshandlinger i det Omfang, som bestemmes ved Reglerne i denne Lov.

§ 14.

Til Underretternes Virkekreds henhører fremdeles udenfor den egentlige Retspleje:

- a. Tinglæsningsvæsenet;
- b. de Retsbetjentene ved Lov af 23. Januar 1862 angående Tiendevederlagets Berigtigelse påhvilende Forretninger;
- c. Udmeldelse af Syns- og Skønsmænd udenfor Retsplejen, for så vidt den ikke kan ske af Øvrigheden, jvf. § 204; samt udenfor Københavns Byrets Område:
- d. Notarialforretninger.

Notarialvæsenets Ordning i København fastsættes ved særlig Lov.

§ 15.

Københavns Byret, som udgør Underret for København, består af en Formand og 20 andre Dommere. Af disse ere to Fogder og to Skifteforvaltere. Byretten deles i 16 Afdelinger, som hver beklædes af en enkelt Dommer, der behandler og påkender de til Afdelingen henlagte Sager. Almindelige Regler om Forretningernes Fordeling mellem Afdelingerne fastsættes af Rettens Formand med Justitsministerens

Billigelse. Indenfor de herved dragne Grænser foretages Fordelingen af Formanden, der tillige efter Forhandling med Rettens øvrige Medlemmer fordeler Afdelingerne mellem disse. Når det gøres fornødent, kan Formanden overdrage til et Medlem af Retten midlertidig eller i enkelte Sager tillige at udføre Forretninger i en anden Afdeling end den ham tildelte.

§ 16.

Til Københavns Byret hører et Skriverkontor samt et Pante- og Brev- skriverkontor.

Nr. 53. Lov af 26. Marts om Rettens Pleje.

Skriverkontoret, hvorunder Skriverforretningerne ved Byrettens forskellige Af- delinger samt Oppebørsel af og Regnskabsaflæggelse for Retsafgifter vedrørende Domssager og Skiftevesenet høre, forestås af en Justitssekretær; der ansættes 21 Fuldmægtige foruden det i øvrigt fornødne Kontorpersonale. Fogedforretninger og de til Skifteforvaltningen hørende Forretninger kunne, for så vidt der ikke der- ved bliver Spørgsmål om Afgørelse af Tvistigheder, efter Dommerens Bestemmelse udføres af en Fuldmægtig eller en anden dertil af Byrettens Formand bemyndiget Person. To af Fuldmægtigene tillægges der under Benævnelsen Underfogder Bemyndigelse til på eget Ansvar at afsige de under Fogedforretninger forefaldende Kendelser, således at der med Hensyn til Påanke og Kære gælder de samme Regler som med Hensyn til vedkommende Dommere i Byretten, jvf. Kapitel 52.

Pante- og Brevskriverkontoret, hvorunder Skøde- og Pantebøgernes Førelse hører, forestås af en Pante- og Brevskriver, og der ansættes 4 Fuldmægtige foruden det i øvrigt fornødne Kontorpersonale. Beslutninger vedkommende Bøgernes Førelse kunne indenfor det af Pante- og Brevskriveren fastsatte Område tages af en Fuldmægtig på eget Ansvar. Tinglæsninger og Aflæsninger foregå ved de Af- delinger, som behandle borgerlige Domssager. Rettens Formand fastsætter For- delingen med Justitsministerens Billigelse.

Oppebørsel af og Regnskabsaflæggelse for Retsafgifter forestås for Fogedforret- ningernes Vedkommende af Fogderne og for Pante- og Brevskriverforretningernes Vedkommende af Pante- og Brevskriveren.

§ 17.

Udenfor København bestå Underretterne hver af en Dommer, der tillige er Rets- skriver. De nuværende særskilte Retsskriverembeder forblive dog bestående indtil videre.

Til Forretningerne som Retsskriver henregnes:

- 1) Besørgelsen af de under Retten hørende Skriverforretninger og Udfærdigelser, derunder Udskrifter af Retsbøgerne;
- 2) Oppebørsel af Retsafgifter og Regnskabsaflæggelse herfor;
- 3) Ekspedition af Dokumenter, der tinglæses eller aflæses, og Førelse af Skøde- og Pantebøgerne; og
- 4) Notarialforretninger.

På Underretsdommerens Begæring kan der af Landsrettens Formand med- deles dertil egnede Personer (§ 46) Bemyndigelse til på Dommerens Ansvar at udføre Fogedforretninger, de til Skifteforvaltningen hørende Forretninger eller Dele af samme, Notarialforretninger samt de i § 995, Iste Stykke, omhandlede Forhør. Bemyndigelse til at udføre nogen Del af de egentlige Dommerforretninger kan kun meddeles af Justitsministeren.

Med Hensyn til Udlægs og Udpantningers Foretagelse ved Sognefogden gælde Reglerne i 3die Bogs 3die Afsnit.

Den i Lov Nr. 97 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse i Riget af 2. Juli 1880 § 11, jvf.

Lov Nr. 39 af 16. Marts 1900, indeholdte Regel forbliver ved Magt.

§ 18.

I Søsager samt i de Straffesager, der efter de hidtil gældende Regler have hørt under Søretterne, tiltrædes Underretten udenfor København af 2 søkyndige Mænd overensstemmende med Reglerne i Lov om Sørætter af 12. April 1892 §§ 2, 3, 4 og 5, og således at Retten kan beklædes af Formanden alene i de i nævnte Lovs § 1, 2det Stykke, 1ste og 2det Punktum, angivne Tilfælde.

Nr. 53. Lov af 26. Marts om Rettens Pleje.

§ 19.

De hidtilværende Tingsteder for Underretterne udenfor København bevares indtil videre. Forandring heri kan træffes ved kongelig Anordning.

Dommeren skal have Bolig ved Kredsens Tingsted (Hovedtingsted). Dog kan Justitsministeren tilstede Afvigelse herfra.

Der tilkommer Underretterne den samme Myndighed til at bestemme, at Doms- forhandlingen skal foregå udenfor Rettens Sæde, som ved § 11, 2det Stykke, 1ste Punktum, er tillagt Landsretten.

§ 20.

Sø- og Handelssager kunne behandles ved de for almindelige borgerlige Rets- sager dannede Retter, når begge Parter ere enige herom.

Begæring om, at en Sag skal behandles som Sø- eller Handelssag, eller Indsigelse derimod skal fremsættes senest på den første Tægtedag. Rettens Afgørelse af Spørgsmål derom kan ikke medføre Afvisning af Sagen, men kun Henvisning af dens videre Behandling til den rette Domstol. Kærefristen er 3 Dage.

Sø- og Handelssager, der ellers vilde være at behandle udenfor København, kunne, når Parterne ere enige herom, indbringes for Sø- og Handelsretten i København.

§ 21.

Regeringens Ret til at anordne ekstraordinære Retter vedbliver indtil videre i sit nuværende Omfang. Sådanne Retter ville i alle Henseender i Sager, der falde under nærværende Lov, have i deres Fremgangsmåde at anvende denne Lovs Regler uden dog at være bundne ved Bestemmelsen om Retskredsens Grænser.

For så vidt Straffesager angår, kan dog de ekstraordinære Retters Virksom- hed ikke udstrækkes ud over

Sagernes Undersøgelse, i hvilken Henseende Bestemmelserne i Fjerde Bog, 2det og 3die Afsnit, blive at iagttage, hvorimod Sagernes På- dømmelse skal ske ved de ordinære Domstole.

De ekstraordinære Retter stå i alle Afgørelser under Kære og Anke umiddelbart til Højesteret.

Ligeledes kan Kongen dels i Sager, i hvilke der foreligger Sigtelse for Overtrædelse af den borgerlige Lovgivning, og tillige for Forhold, der vedrøre Sigtedes Stilling som gejstlig Embedsmand, bestemme, at Sagen i sin Helhed skal undersøges og påkendes enten ved gejstlig eller ved borgerlig Ret, dels i Sager, hvorunder Personer, af hvilke nogle henhøre under militære, andre under borgerlige Retter, sigtes for Delagtighed i samme forbryderske Forhold, bestemme, at Sagen i sin Helhed skal undersøges og påkendes ved borgerlig Ret. I disse Tilfælde kan Kongen tilforordne de borgerlige Retter, til hvilke Sagens Undersøgelse og Påkendelse henvises, samt de borgerlige Domstole, hvem Påkendelsen i Tilfælde af Anke tilkommer, hver tvende henholdsvis gejstlige eller militære Medlemmer som Dommere.

§ 22.

Underretsdommerne udenfor København vedblive, indtil anden Bestemmelse træffes ved Lov, foruden deres Dommergerning at varetage samtlige de til Retsbetjentene efter den hidtil værende Ordning henlagte administrative Forretninger.

I Underretskredse, hvor Folketallet efter sidste Folketælling overstiger 40,000 Indbyggere, ansættes dog en særlig Dommer, til hvilken henlægges de Dommeren og Skriveren ved Underretterne påhvilende Forretninger vedrørende Strafferetsplejen og den borgerlige Retspleje, og en særlig Politimester, til hvilken de nævnte administrative Forretninger henlægges. I Underretskredse, hvor Folketallet efter sidste Folketælling overstiger 70,000 Indbyggere, ansættes 2 særlige Dommere foruden en Politimester; Forretningernes Fordeling mellem Dommerne fastsættes ved kongelig Anordning.

Nr. 53. Lov af 26. Marts om Rettens Pleje.